

GEMEENTE BOEKEL

VOORSTEL AAN DE RAAD

Verantwoordelijke afdeling
Griffie

Nummer

- Zaaknummer:
- Steller: J.I.M. le Comte (griffier)

Raad d.d. 22 juni 2023

Portefeuillehouder

Presidium gemeente Boekel

Datum: 26 april 2023

Onderwerp

Toekomst rekenkamer Boekel

Geadviseerd besluit:

1. Het advies inzake de toekomst voor de rekenkamer Boekel over te nemen en een onafhankelijke rekenkamer in te richten met twee externe leden.
2. Twee raadsleden aan te wijzen om samen met de griffie de wervingsprocedure voor de nieuwe rekenkamer op te pakken. Te weten:
 - dhr. Robin Gruijters
 - dhr. Hans Bos
3. De ondersteuning van de rekenkamer door de griffie uit te laten voeren binnen de bestaande formatie.
4. Een budget van € 20.000, - voor rekenkamer in de begroting van 2024 op te nemen.

Samenvatting

Sinds 1 januari 2023 is de Wet 'versterking Rekenkamers' van kracht. Deze wet verplicht alle gemeenten een rekenkamerfunctie in te stellen. Dit jaar betreft nog een overgangsjaar, maar eind 2023 dienen gemeenten hun zaken wat betreft de rekenkamer op orde te hebben.

In Boekel is de rekenkamerfunctie nog neergelegd bij een commissie bestaande uit raadsleden. Dat is met het in werking treden van de nieuwe wet niet meer toegestaan. Om te voldoen aan de wet

heeft de griffie een notitie opgesteld waar diverse mogelijke modellen behandeld worden die onder deze wet mogelijk zijn.

Uw Presidium heeft op 4 april jl. de Notitie 'toekomst rekenkamer gemeente Boekel' besproken. De notitie is eerder gedeeld met de vier fracties. De gemaakte opmerkingen uit de fracties en het Presidium zijn in dit voorstel verwerkt.

In uw Presidium van 23 mei 2023 is het voorliggende raadsvoorstel besproken en rijp bevonden voor besluitvorming.

Beoogd effect

Met het instemmen met het voorliggende advies geeft de gemeenteraad richting aan de definitieve besluitvorming over het instellen van een nieuwe rekenkamer Boekel.

Het geadviseerd besluit is erop gericht te komen tot een eigentijdse, gezaghebbende invulling van de rekenkamer, die aansluit bij de Boekelse werkwijze.

Dit betekent dat daar waar dat past, de leden van de rekenkamer voor innovatieve onderzoeksmethoden kiezen, waar zij zelf (mede) uitvoering aan geven en waar organisaties en inwoners van Boekel bij betrokken kunnen worden. Door die nabijheid, in combinatie met deskundigheid en onafhankelijkheid, krijgt uw rekenkamer positie binnen onze gemeente.

Kader

Hoofdstuk IVa van de Gemeentewet regelt een aantal zaken voor de rekenkamer. De gemeentewet regelt dat iedere gemeente een Rekenkamer(commissie) dient te hebben (art. 81a Gemeentewet). Raden moeten het aantal leden (art. 81b) en de vergoeding (art. 81k) vaststellen, de leden benoemen (art. 81c) en middelen beschikbaar stellen (art. 81j).

Hoofdstuk XIa van de Gemeentewet regelt de bevoegdheid van de rekenkamer. Zo stelt artikel 182 dat de rekenkamer de doelmatigheid, de doeltreffendheid en de rechtmatigheid van het door het gemeentebestuur gevoerde bestuur onderzoekt.

Aanpak en uitvoering

Op grond van art. 122 Gemeentewet vervallen verordeningen van rechtswege als een wet in het onderwerp voorziet. Na de inwerkingtreding van het voorstel van wet, vervalt de verordening op de rekenkamercommissie (RKC), maar niet direct.

Er is een overgangstermijn van maximaal één jaar (art IV eerste lid Wet versterking decentrale rekenkamers), tot de datum van intrekking.

De bestaande rekenkamercommissie zal dus binnen één jaar naar een rekenkamer (RK) moeten transformeren. Op dat moment moet de verordening op de rekenkamercommissie ook worden ingetrokken, zodat de vervallen verordening niet langer gepubliceerd is op overheid.nl.

Niet alleen de verordening op de rekenkamercommissie wordt aangepast, ook de financiële verordeningen en de verordening op de rechtspositie dienen te worden aangepast aan de nieuwe situatie.

Deze overgangstermijn is leidend in de planning die hiervoor is voorgesteld.

Start werving rekenkamerleden	Sollicitatiecommissie (twee raadsleden en griffie)	Eind juni
Budget vaststellen	Raad	Begrotingsraad van 8 november 2023
Benoeming rekenkamerleden (raadsvoorstel)	Raad/griffie	In de raadscyclus van 8 november of 14 december 2023
Vaststellen aangepaste financiële verordeningen en verordening rechtspositie	Financiën/griffie	In de raad van 14 december 2023

Argumenten

Met het overnemen en verder uitwerken van het advies voldoet u aan de Wet versterking decentrale rekenkamers. Hiermee wordt voldaan aan de verplichtingen zoals gesteld in de Gemeentewet.

Ad. 1

Het advies inzake de toekomst voor de rekenkamer Boekel over te nemen en een onafhankelijke rekenkamer in te richten met twee externe leden.

- De gemeenteraad is vrij om het aantal leden te bepalen. Een rekenkamer van twee externen past bij een gemeente als Boekel. Het voorkomt kwetsbaarheid, geeft de mogelijkheid de leden te selecteren op kennis, kunde en ervaring en waarborgt de onafhankelijkheid van de rekenkamer.
- Het lid dat de rol van voorzitter invult, is dan vooral 'het gezicht' van de rekenkamer, onderhoudt de relaties en heeft een goede antenne voor politiek-bestuurlijke ontwikkelingen en posities. De beide rekenkamerleden werken bij het doen van eigen onderzoek zoveel mogelijk samen.
- Een onafhankelijke rekenkamer is van belang. Deze onafhankelijke positie wordt ook wel als rolzuiverheid beschreven en als één van de kenmerken van zakelijke relatie die de rekenkamer, college en raad moeten hebben met elkaar.

Ad. 2

Twee raadsleden aan te wijzen om samen met de griffie de wervingsprocedure voor de nieuwe rekenkamer op te pakken.

- De rekenkamer is een adviesorgaan van de gemeenteraad. Het is dan ook niet meer dan logisch om raadsleden een actieve rol te geven in de wervingsprocedure.
- De raadsleden in de wervingscommissie zijn de link naar de gemeenteraad. De griffier is de link naar de ambtelijke organisatie, meer specifiek P&O voor wat betreft de werving van kandidaten.

Ad. 3

De ondersteuning van de rekenkamer door de griffie uit te laten voeren binnen de bestaande formatie.

- De praktijk laat zien dat ondersteunende werkzaamheden vaak worden verricht door een medewerker van de griffie. Deze worden niet door het college maar door de raad benoemd op grond van art. 107e Gemeentewet. Daarmee is de onafhankelijkheid van de ondersteuning geborgd.
- Van belang is hierbij dat er gezorgd wordt voor een duidelijk overzicht van de taken en tijdsbesteding van de ondersteuning (en voorzitter en leden), dusdanig dat dit past bij de ambities, budget en samenstelling van de rekenkamer.
- Naast secretariële vaardigheden zijn ook politiek-bestuurlijke sensitiviteit, communicatieve vaardigheden en kennis van lokaal bestuur en (begeleiden van) onderzoek van belang.

Ad. 4

Een budget van € 20.000, - voor rekenkamer in de begroting van 2024 op te nemen.

- Ook bij het bepalen van de vergoeding is de gemeenteraad vrij. De praktijk van activiteiten en vergoedingen in rekenkamer-land is divers. De meest gangbare varianten zijn een vergoeding per vergadering of een vast maandbedrag voor werkzaamheden en kosten. De bedragen variëren behoorlijk per rekenkamer(commissie).
- Uit scenario's die naar aanleiding van de aankomende wetswijziging zijn beschreven, blijkt dat de geïndexeerde informele norm van ongeveer € 1,30 per inwoner voor gemeenten tussen 10.000 – 200.000 inwoners grosso modo als ondergrens van een budget kan worden gezien.
- Voor de Boekelse rekenkamercommissie is momenteel geen budget beschikbaar gesteld (voor zover bij de griffie bekend).
- Kosten waar je rekening mee kan houden bij het bepalen van het budget zijn:
 - Onderzoeks- en advieskosten externen
 - Onderzoekskosten en vergaderkosten rekenkamerleden
 - Ambtelijke ondersteuning
- Het budget kan afgestemd worden op de ambities van de raad, de samenstelling van de rekenkamer en de gekozen ambtelijke ondersteuning. Het verdient aanbeveling hier elke vier jaar aandacht voor te hebben. De vergoedingen voor de rekenkamerleden worden opgenomen in de Verordening op de rechtspositie raads- en commissieleden.

Draagvlak

De gemeenteraad is gedurende het gehele proces om te komen tot een toekomstbestendige rekenkamer en de daarmee samenhangende ontwikkelingen steeds meegenomen direct of via het Presidium.

De Notitie toekomst rekenkamer Boekel is tevens voorgelegd aan het college van B&W en de ambtelijke organisatie (financiën en juridische zaken).

Kanttekeningen

- Het is lastig in te schatten hoeveel reacties te verwachten zijn op de vacatures voor een voorzitter en leden van de rekenkamer. Dit kan effect hebben op de planning.
- De benoemingscriteria die gehanteerd worden, dienen nog door het Presidium bepaald te worden. Dit zijn evt. aanvullende criteria die niet al in de wet worden genoemd.
- De wervingsteksten worden nog voorgelegd aan het Presidium.

Juridische consequenties

Het instemmen met het advies en het opdracht geven de uitwerking hiervan ter hand te nemen, heeft op zich geen juridische consequenties. Tot het moment dat de raad de verordening rekenkamer Boekel vaststelt is de huidige verordening op de rekenkamercommissie vigerend.

Financiën

- De huidige rekenkamercommissie bestaat uit de leden van de commissie Algemene zaken van de gemeente Boekel. Er is nooit een budget gereserveerd voor onderzoek. Dus er is geen ervaring opgedaan met een te besteden budget.
- De € 20.000, - die nu aan de gemeenteraad gevraagd wordt, is gebaseerd op mogelijke scenario's die naar aanleiding van de aankomende wetswijziging zijn beschreven.
- Het budget is bestemd voor de onderzoekskosten, vergaderkosten, lidmaatschap van de Nederlandse Vereniging van Rekenkamers (NVvR), e.d. Het is de gemeenteraad die bepaalt hoe deze kosten verdeeld worden. Zo kan de gemeenteraad een bedrag vaststellen voor het bijwonen van andere vergaderingen en bijeenkomsten dan die van de rekenkamer. En ook voor het schrijven van onderzoeksopzetten en onderzoeksrapportages, voor het doen van feitelijk onderzoek en voor begeleiding van externe onderzoekers.
- De ondersteuning door de griffie is niet meegenomen in het budget van € 20.000, -. Vooralsnog wordt ervanuit gegaan dat de ondersteuning van de rekenkamerleden binnen de vaste griffieformatie (32 uur voor de griffier en 24 uur voor de griffiemedewerker) kan worden opgepakt. Na twee jaar (of zoveel eerder als nodig) kan geëvalueerd worden of dit voldoende is.
- Verder moet er rekening mee worden gehouden dat wanneer een onderzoek wordt gedaan een beroep op de ambtelijke organisatie kan worden gedaan voor het aanleveren van de benodigde informatie. Ook dit kost uiteraard tijd.

Communicatie

Het raadsbesluit en het advies van de rekenkamer wordt op de gemeentelijk website geplaatst bij de stukken van de rekenkamer.

Alternatieven

De gemeenteraad kan de griffie opdracht geven een ander advies uit te werken.

Namens het Presidium, de plv. voorzitter
van de raad

A.J.P.M. van Eert – van de Ven

Bijlage Notitie Toekomst Rekenkamer Boekel